

фіксують те, що є в одній локальній культурі і чого немає в іншій. У зв'язку з цим постає питання про співвідношення специфічного й універсального в окремих культурах.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. В результаті даного дослідження, вдалося домогтися поставленої мети – дослідити специфіку поняття «лакуна» з огляду на теоретичні бачення. Отже, проаналізувавши та відслідкувавши появу та функціонування поняття «лакуна» у дослідженнях науковців, віднаходимо різноаспектно репрезентовані розуміння специфіки «лакуни» як лінгвістичного, культурного поняття. У методологічних підходах дослідників (Ю. С. Степанов, В. Л. Муравйов, Л. С. Бархударов, Р. А. Будагов, Ю. А. Сорокін, І. Ю. Марковіна) термін «лакуна» подається як різноваріантне лінгвістичне та культурне явище, що відображає незрозумілість, неточність, помилковість, розбіжність. Більшою мірою національно-культурна своєрідність мови проявляється через соціокультурні лакуни – так звані «дірки» в системі, тобто відсутність лексеми на певному місці в структурі лексичної парадигми. Наявність лексико-семантичних лакун в різних мовах є причиною неможливості цілком адекватного перекладу з однієї мови на іншу. Таким чином, сучасна лінгвістика розглядає лакуни як національно-специфічні елементи культури, що знайшли відповідне відображення в мові носіїв цієї культури, які або повністю не розуміються, або недостатньо розуміються носіями іншої культури і мови в процесі комунікації.

Зіставляючи теоретичні бачення лакун того чи іншого дослідника, можемо підкреслити, що поняття «лакуна» у світлі лінгвістики, має широку понятійну структуру, є складним лінгвістичним явищем, яке потребує подальшого розгляду.

Література:

1. Марковіна І. Ю. Вплив національної специфіки мови та культури на процес міжкультурного спілкування: проблеми і перспективи / І. Ю. Марковіна. – М., 1983. – 257 с.
2. Сорокін Ю. А. Культурологічні та етнологічні ніші: визначення поняття та їх інтерпретація. Мовна картина світу: лінгвістичний і культурологічний аспекти / Ю. А. Сорокін. – Бійськ, 1998. – Т. 2. – 187 с.
3. Гак В. Г. Сравнительная типология французского и русского языка / В. Г. Гак. – Л.: Просвещение, 1983. – 290 с.
4. Липатова Ю. Ю. Лакуны в русском языке: диахроническое исследование на материале разновременных переводов английской литературы сер. XIX–XX вв.: дис. канд. филол. наук: 10.02.20 / Липатова Юлия Юрьевна. – Чебоксары, 2005. – 159 с.
5. Маслова В. А. Лингвокультурология: учеб. пособие [для студентов высших учебных заведений] / В. А. Маслова. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 212 с.
6. Муравьев В. Л. Лексические лакуны (на материале лексики французского и русского языков) / В. Л. Муравьев. – Владимир: Изд-во ВлГПИ, 1975. – 95 с.
7. Стернин И. А. Когнитивная лингвистика / И. А. Стернин. – Воронеж: АСТ, 2007. – 18 с.
8. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация / С. Г. Тер-Минасова. – М.: 2000. – 147 с.
9. Тхорик В. И. Лингвокультурология и межкультурная коммуникация: учеб. пособие / В. И. Тхорик, Н. Ю. Фанян. – М.: ГИС, 2005. – 210 с.
10. Эйнуллаева Е. А. Лакуны в структуре языковой личности и их заполнение в межкультурной коммуникации (На примере английского и русского языков): дис. канд. филол. наук: 10.02.20 / Эйнуллаева Екатерина Александровна – Москва, 2003. – 167 с.
11. Лакуны в языке и речи [Текст] // Научный журнал. – Благовещенск, 2003. – 257 с.

УДК 811.112.2:81'27

Л. С. Івашкевич,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», м. Київ

СПОСОБИ ДОСЯГНЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КОРЕКТНОСТІ ПРОФЕСІЙНИХ НАЙМЕНУВАНЬ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Статтю присвячено опису способів досягнення політичної коректності у назвах сучасних німецьких професій. На основі корпусного дослідження вакансій про працевлаштування показано, що для найменувань професій у німецькій мові характерні гендерна коректність, що полягає в експліцитній візуалізації обох статей, та соціальна коректність, яка виражається у різних типах пом'якшення традиційних назв низькокваліфікованих професій.

Ключові слова: політична коректність, евфемізація, вакансія, професійні найменування, гендерна коректність.

ПУТИ ДОСТИЖЕНИЯ ПОЛИТИЧЕСКОЙ КОРРЕКТНОСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ НАИМЕНОВАНИЙ В СОВРЕМЕННОМ НЕМЕЦКОМ ЯЗЫКЕ

Статья посвящена описанию способов достижения политической корректности в наименованиях современных немецких профессий. На основании корпусного исследования вакансий о трудоустройстве показано, что современным наименованиям профессий в немецком языке присущи гендерная корректность, которая состоит в эксплицитной визуализации обоих полов, и социальная корректность, выражающаяся в разных типах смягчения традиционных названий низкоквалифицированных профессий.

Ключевые слова: политическая корректность, евфемизация, вакансия, профессиональные наименования, гендерная корректность.

POLITICAL CORRECTNESS IN OCCUPATION TITLES IN THE MODERN GERMAN

The article deals with the description of the ways to reach the political correctness of the speech in the occupation titles in the modern German language. A corpus study of 250 000 recruitment advertisements was held. Basing on this corpus study it is shown, that for the modern occupation titles in German the gender correctness is characteristic, which includes the explicit visualization of both sexes. Besides, the German job titles feature special means of the social correctness, thanks to which the titles of low-qualified, not prestigious and low-paid jobs are formulated gentler. To such means belong, in particular, more general formulations, the usage of loanwords or loan lexical components, and the adding of an emotional lexical component like «-fee» or «-perle». General formulations intend to increase the objective value of the job. Loanwords make the job titles to look more modern. With the help of emotional lexical component, the employer tries to reach the stylistic softening by giving the high subjective estimation of the work. Gender correctness and social one are implemented by different means. While the gender correctness is often achieved via formal means and demands from the employer minimum speech efforts, social correctness more often requires changes to some semantically important parts of the titles.

Key words: political correctness, euphemism, recruitment advertisement, occupation title, gender correctness.

У сучасному західному суспільстві загалом та в Німеччині зокрема зростає значення явища політичної коректності мовлення. Політикоректність набуває характеру мовно-поведінкової категорії, стає одним із орієнтирів мовленнєвої діяльності сучасного суспільного життя [2]. Однією із сфер, що найбільшою мірою зазнають змін, пов'язаних із вимогою політичної коректності мовлення, є сфера професійної діяльності людини. Змінам у парадигмі назв професійних найменувань, зумовлених міркуваннями політичної коректності, присвячені праці Г. А. Вільданової [1], Чжан Чань [4], Е. В. Шляхтіної [6], Н. В. Кузнецової [3], Л. Н. Шапіної [5] та ін. Роботи перелічених авторів свідчать, що політикоректні тенденції у професійних найменуваннях є не поодинокими мовними явищами, а виявляють тенденцію до набуття системного характеру. Однак, зазначені праці реалізовані на матеріалі англійської, французької, російської, китайської мов. Що ж стосується німецького суспільства, то хоча тема евфемістичних змін у професійних найменуваннях досить гостро дискутується у ЗМІ та у відкритому комунікативному просторі, наукових праць, присвячених даній темі, майже не було виявлено.

Метою даної статті є спроба виявлення та опису способів досягнення політикоректності у сучасних німецьких професійних найменуваннях. Для даного дослідження було обрано ті професійні найменування, якими користуються роботодавці при формулюванні назв оголошень про працевлаштування, оскільки, на нашу думку, вони саме завдяки своїй спонтанності та відсутності чіткої регламентованості більшою мірою, ніж офіційні списки професій, відбивають тенденції, характерні для парадигми професійних найменувань. Отже, **матеріалом** емпіричного дослідження, на яке опирається дана стаття, стали два корпуси назв вакансій про працевлаштування, взяті із сайту однієї із найважливіших онлайн-бірж працевлаштування Німеччини *stellenanzeigen.de*. Обидва корпуси були сформовані методом суцільної вибірки таким чином: 01.01.2015 із зазначеного онлайн-ресурсу були викачені останні опубліковані роботодавцями 250 000 назв вакансій, після чого перший корпус (далі **корпус 1**), що нараховує останні із загального списку 1723 назв робочих місць, був оброблений вручну, а весь список із 250 000 назв вакансій (далі **корпус 2**) пройшов було опрацьовано з допомогою комп'ютерних програм.

Опрацьовуючи матеріал, ми ставили перед собою такі **завдання**:

1) виявити способи досягнення політично коректного формулювання найменувань людей за професією за допомогою ручної обробки корпусу 1;

2) перевірити поширеність цих способів на корпусі 2;

У ході ручної обробки корпусу 1 були виявлені такі типи політичної коректності формулювань:

– **гендерна коректність**, що полягає в експліцитній візуалізації обох статей: абсолютна більшість назв посад містить в тій чи іншій формі вказівку на обидві статі;

– **соціальна коректність**, що полягає в пом'якшенні традиційних назв низькокваліфікованих та малооплачуваних професій: для назв таких професій характерні, як правило, цілі низки синонімічних формулювань, утворених різними видами евфемізації.

Розглянемо детальніше зазначені тенденції та їх кількісну представленість у корпусі 2.

Гендерна коректність. На корпусі 1 було виявлено, що лише в 73 випадках, тобто 4,2%, роботодавці при створенні оголошення про працевлаштування не дали вказівку на обидві статі. Це були переважно (64 із 73 одиниць) такі випадки, коли назва вакансії була сформульована як «*Praktikum* (практика) ...» (наприклад, *Praktikum in der Prozessentwicklung*) або ж, значно рідше, «*Praktikant* (практикант) ...» (наприклад, *Praktikant im Bereich Infrastructure Support – 5* випадків), один випадок формулювання «*Ausbildung* (навчання на...))» та один випадок формулювання «*Fachkraft Kasse/Info* (спеціаліст на касу/інформація)». Крім того, зустрілося два випадки формулювання назви вакансії у чоловічому роді: *Softwareentwickler / Developer* та *Fachinformatiker*. В інших 1650 випадках (95,8%) у назвах вакансій було вказано як чоловічу, так і жіночу форми. На обох корпусах була зареєстрована ціла низка **морфологічних, лексичних, синтаксичних засобів**, з допомогою яких здійснюється вказівка на стать кандидата, а саме:

1) суфікс -in або ж **-innen** у різних варіантах написання: *Servicetechniker/-in, Verkäufer/-innen, Außendienstmitarbeiter/in, Ärztinnen/Ärzte, Helferin/Helfer ma in*.

2) компоненти -frau та **-mann** у різних формах: *Hotelfachfrau / -mann, Bürokaufmann/Bürokauffrau, Fitnesskaufmann/frau*.

3) внутрішня «I», зустрілася у корпусі 1 у трьох вакансіях, це були такі назви професій: *ErzieherIn/SozialpädagogIn, ChefsekretärIn* та *AssistentIn*. У корпусі 2 внутрішня «I» зустрілася 293 рази у 239 вакансіях. Крім названих вище, це були такі професії як *TelefonistIn, TeamleiterIn, SoftwareentwicklerIn, BetriebswirtIn* та ін.

4) окремі лексеми на позначення чоловічого чи жіночого роду: **Dame, Herr, Mädchen, Bursch(e), Lady, Boy, Man, Junge: Bardame/Barman, Stubenmädchen/-bursche, Zimmermädchen/Roomboy, Zimmermädchen/-junge** та ін. Також були виявлені випадки вказівки на стать у таких опосередкованих лексичних формах: *Ersatz-Oma/Opa, Junge Mutter/Vater, Putzfee/Putzteufel*. Варто зазначити, що досить часто для вказівки на можливу чоловічу стать кандидата використовується запозичений з англійської мови аналог назви традиційно жіночої професії: так, *Housekeeper* використовується як чоловічий аналог для *Hausdame, Babysitter* – як відповідник до *Tagesmutter* та *Leihoma, Allrounder* – до *Haushaltsperte*.

5) прикметники weiblich чи **männlich**: *männlicher Assistent, Au Pair-männlich, männliche Küchenhilfe, Saisonkräfte männlich, weibliche Vollzeitkraft, Aushilfe (weiblich), Anprobemodell weiblich auf 450 Euro Basis* та ін. Як правило, така вказівка на стать супроводжує ті випадки, де стать кандидата має особливе значення.

6) скорочення m/w (тобто, *männlich/weiblich*), надане вкінці назви вакансії. Зустрічалось у різних формах: (*m/w*), (*w/m*), *m/w*, (*m/f*) (основним чином у повністю англійських назвах професій), (*M/W*) (переважно у назвах, повністю набраних великими літерами, однак, не тільки). На корпусі 2 було виявлено також 5 випадків повного вжитку таких вказівок у формах *männlich/weiblich* та *weiblich/männlich*. Очевидно, що єдності щодо правопису даного скорочення немає. Знаючи, що дану примітку логічно використовувати у випадках вжитку традиційного для німецької мови, як і для більшості європейських мов, «*generisches Maskulinum*», тобто чоловічого роду, що позначає обидві статі одночасно, наприклад, *Sachbearbeiter (m/w), Bauleiter m/w, Verkäufer Teilzeit (m/w)* і т.п. Однак, корпус 1 показав, що дана ремарка широко використовувалась і у гендерно нейтральних формулюваннях назв посад, які семантично включають обидві статі, наприклад: *Pflegefachkraft (m/w), Putzhilfe m/w, Teamassistent (m/w), Leitung m/w, Bedienung (m/w), Praktikum im Bereich Controlling (m/w)* та ін. На корпусі 2 таких випадків було виявлено: з компонентом «*kraft*» – 8314: *Küchenkraft (m/w), Teilzeitkraft m/w, Bürokraft m/w ma in.*; з компонентом «*hilfe*» – 4575: *Haushaltshilfe (m/w), Gartenhilfe (m/w), Aushilfe m/w* та ін.; з компонентом «*assistent*» – 600: *Teamassistent (m/w), Vertriebsassistent (m/w), Veranstaltungsassistent (m/w)* та ін.; з компонентом «*Leitung*» – 1704: *Wohnbereichsleitung (m/w), Ärztliche Leitung (m/w), Heimleitung (m/w)* та ін.; з компонентом «*Bedienung*» – 706: *Barbedienung m/w, Frühstücksbedienung (m/w), Aushilfsbedienung (m/w)* та ін.

Також на корпусі 2 було виявлено 34 випадки використання скорочення після назв вакансій, що вже містили вказівку на обидві статі у формі вжитку компонентів *-frau* та *-mann*: *Azubi Hotelfachfrau/-mann (m/w), Immobilienkaufmann/-frau*

(*m/w*), *Speditonskaufmann/-frau (m/w)*, *IT-Systemkauffrau/-mann (m/w)* та ін. Як бачимо, сума використання одних лише перерахованих вище випадків вжитку гендерно нейтральних форм складає 15933, і, звичайно, наведений список формувань, що логічно включають обидві статі, не є вичерпним. Тож можна стверджувати, що **надлишковість гендерної вказівки** є характерною рисою сучасних оголошень про працю в Україні. Показовими в цьому плані є, на наш погляд, і такі назви вакансій: «*(Projekt-)Assistent/in, Sekretär/in, Bürofachkraft, Kauffrau/Kaufmann (m/w)*», де в одному рядку використовуються 4 різні види вказівки на стать кандидата.

Крім цього, були виявлені випадки, коли вказівка «*m/w*» супроводжувала суто жіночі форми формувань: *Kinderfrau m/w, Putzfrau m/w*. На корпусі 2 було виявлено 893 таких випадки. Крім названих вище, це були такі назви вакансій як *Zugehfrau m/w, Hausfrau / Rentnerin m/w, Handtuchfrau m/w, Bürokauffrau m/w, Verkäuferin/Einzelhandelskauffrau m/w* та ін. У 113 випадках скорочення-вказівку на стать було вжито також після назви вакансії з компонентом *-dame*, наприклад: *Empfangsdame m/w, Frühstücksdame m/w, Reinigungsdame m/w, Hausdame (m/w), Rezeptionsdame m/w* та ін. Цей факт дозволяє говорити про те, що ремарка про можливість приналежності кандидатів до обох статей основним чином продиктована зовнішньою, юридичною необхідністю і носить суто формальний характер. Очевидно, роботодавці часто автоматично додають цю вказівку після назви посади, щоб уникнути можливих звинувачень у сексизмі, однак, саме формування назви посади «*Kinderfrau*», «*Putzfrau*» чи «*Rezeptionsdame*» чітко демонструє уявлення роботодавця щодо статі кандидата. До того ж, на корпусі 2 було зафіксовано 11 випадків очевидно випадкового помилкового вжитку вказівки на стать у формі «*m/w*» (5 випадків) та «*m/m*» (6 випадків). Ця, хоч і незначна, кількість наочно демонструє недбалість та формальний підхід у дотриманні вимоги щодо гендерної рівноправності у формуваннях назв вакансій.

Отже, підсумовуючи отримані дані щодо гендерної рівноправності у вакансіях про працевлаштування, бачимо, що у німецькому суспільстві вказівка на обидві статі є обов'язковою складовою соціально коректного формування назв професій, однак, ця вказівка нерідко здійснюється формально. Особливо часто формальний характер носить скорочення *m/w*, у той час як використання повних форм прикметників *weiblich* та *männlich*, а також використання нетипових для жанру вакансій лексем *Lady, Boy, Fee, Teufel* і т.п. з більшою ймовірністю свідчить про готовність роботодавця працевлаштувати кандидатів обох статей. Дуже поширеними є гендерно нейтральні формування назв вакансій (*Reinigungskraft, Haushaltshilfe, Vertriebsassistent* та ін.), які, однак, часто супроводжуються надлишковою вказівкою на можливість працевлаштування кандидатів обох статей.

Евфемія для досягнення соціальної коректності. Як відомо, евфемізація характерна передусім для назв низькокваліфікованих та соціально неprestижних професій. На досліджуваних корпусах ми виявили такі **типи евфемізації назв малопrestижних видів зайнятості**:

– евфемізація за рахунок **більш загального формування** назви професії: так, для традиційної назви *Putzfrau*, тобто «прибиральниці», більш загальними є формування з використанням компонентів, похідних від дієслів *reinigen* та *pflegen*, оскільки дієслово *putzen* за *Digitales Wörterbuch der Deutschen Sprache* [7] включає компонент механічної дії – «*etw. reibend, wischend blank machen*», в той час як обидва дієслова *reinigen* та *pflegen* мають більш абстрактне тлумачення («*etw. säubern, vom Schmutz befreien*» та «*etw. so halten, dass es sauber und ansprechend aussieht*» відповідно).

І дійсно, на обох досліджуваних корпусах спостерігаємо, що формування з компонентом «*Putz-*» витісняються спектром назв із компонентом «*Reinigungs-*»: *Reinigungskraft, Reinigungshilfe, Reinigungspersonal* (щось за зразок «персоналу з очищення»). Евфемістичну функцію виконує вже сам абстрактний компонент «*Reinigungs-*», що зумовлює появу таких назв як *Reinigungsfrau, Reinigungsdame*. На корпусі 1 ми зареєстрували компонент «*Reinigungs-*» 35 разів, «*Putz-*» – лише 3 рази. Вакансія *Putzfrau* у корпусі 1 зустрілася лише 1 раз, у той час як формування *Reinigungskraft* в однині та множині було вжите 30 разів. Прослідкувавши цю ж тенденцію на корпусі 2, ми виявили, що назва вакансії *Putzfrau* була вжита у 437 вакансіях, ще у 76 назвах вакансій були використані слова *Putzkraft* та *Putzkräfte*, у 951 випадку зареєстровано слово *Putzhilfe*, один раз було вжито слово *Putzdame*. Сума згаданих випадків складає 1465. Натомість, одні лише назви вакансій *Reinigungskraft* та *Reinigungskräfte* у корпусі 2 нараховують 5196 випадків; крім цього, 190 разів було вжите слово *Reinigungspersonal*, 53 рази – *Reinigungshilfe*, 36 разів – *Reinigungsfrau*, 7 разів – *Reinigungsdame*. Сума всіх цих випадків складає 5482. Синонімічний за змістом до слова *Putzfrau*, проте також абстрактніший евфемізм *Raumpfleger(in)*, що набув вжитку в німецькомовному просторі дещо раніше, зустрічається в корпусі 2 лише 319 разів, у корпусі 1 – жодного разу. Очевидно, тут має місце явище так званого «ступального колеса евфемізмів», коли кожен новий евфемізм з часом втрачає евфемістичність, і антецедент вимагає появи нових соціально прийнятних заміників.

Соціальної коректності надає більш загальний зміст також таким назвам професій як *Vertriebsmitarbeiter, Kundenberater, Handelsvertreter* чи *Assistenz des Vertriebssteams* замість *Verkäufer*; *Servicekräfte* замість *Zimmermädchen, Sicherheitsmitarbeiter* замість *Wächter* і т.д.

Варто зауважити, однак, що **тенденція до генералізації** назв професій подекуди пов'язана не лише з необхідністю підвищити їх соціальне значення, але і з об'єктивними змінами в організації робочого процесу, із технічним прогресом чи розвитком сфери надання послуг: так, формування *Reinigungskraft* може включати, наприклад, прибирання не лише приміщень, але і спеціального обладнання, *Vertriebsmitarbeiter* чи *Handelsvertreter* – не лише власне продаж, але і консультування чи виконання інших організаційних функцій, пов'язаних з продажем. Тобто, потрібно розрізняти ті випадки, коли відбувається суто мовленнєва евфемізація назв професій та ті випадки, коли зміна назви супроводжує певні реальні трансформації у спектрі завдань робітника, і провести чітку межу між цими двома випадками на основі одної лише назви вакансії дуже складно або й неможливо, адже часто лише дізнавшись коло завдань, що входять у вакансію, можна стверджувати, чи така загальна назва вживає семантично обгрунтовано чи суто з метою стилістичного пом'якшення.

– евфемізація за рахунок вжитку **іншомовного елементу**: так, на позначення професій, пов'язаних із прибиранням, вживається англійський компонент *cleaning* або ж *clean*: *Niederlassungsleiter Cleaning, Cleaning Manager, Cleanteam, Cleanteamleitung*; у корпусі 2 як чоловічий аналог до покоївки (*Zimmermädchen*) 129 разів вживається англійське запозичення *Roomboy*, і лише 4 рази – *Zimmerjunge*; замість німецьких слів *Pflege, Behandlung, Betreuung* часто використовується англійський компонент «*-care*»: *Healthcare Management, Mitarbeiter Marketing Healthcare, Koordinator/in – Palliative care, Produktmanager Homecare*; у сфері продажу дуже частотними є назви вакансій з компонентом «*sale*»: замість звичайного *Verkäufer* («продавець») вживаються такі формування як *Area Sales Manager, Sales Representative, Sales Expert, Sales Consultant, Head of Sales* або ж просто *Sales*, широко використовуються у цій сфері є і англіцизми *promoter* та *shop*: *Shop Assistant, Shopmanager*. Поширеними є англіцизми *Housekeeper* чи *Housekeeping* (89 випадків), *Babysitter* (59 випадків) (німецький аналог *Kinderfrau* було вжито 89 разів), не кажучи вже про такі англіцизми як *Manager* та *Management* (у корпусі 2 два слова разом вжито 11 324 рази) та *Service* (9 204 рази).

Часто англomовний компонент назви чи англomовний аналог доповнює чи супроводжує німецьку назву вакансії: *Shopleiter, Shop-Verkäufer, Babysitter / Kinderfrauen, Promoter / Verkaufstalente, Project Manager / Projektleiter, TelefonistInnen / Callcenter-MitarbeiterInnen, Personalsachbearbeiter / HR Generalist* та ін. На нашу думку, це свідчить саме про евфемічну функцію англomовного компоненту, адже якщо для тих вакансій, назви яких надано виключно англійською мовою, є можливість, що вони подані англomовними компаніями, у яких посади сформульовані саме таким чином, то у випадках змішаних англо-німецьких назв чи дублювання вакансії обома мовами запозичений компонент з великою ймовірністю виконує суто мовно-стилістичну функцію. Часто вжиток англomовного компоненту для підвищення соціального значення низькокваліфікованої професії сам по собі **зумовлює узагальнення значення**: так, *Sales Manager* чи *Sales Assistant* звучить загальніше, ніж просто *Verkäufer*, а *Call Center Agent* – загальніше, ніж *Telefonist*.

– евфемізація за рахунок **додавання емотивного компоненту**: на корпусі 2 були виявлені 153 випадки вжитку у назвах вакансій компоненту «-fee» саме для евфемістичного опису низькокваліфікованої роботи: *Putzfee, Reinigungsfee, Hausfee, Haushaltsfee, Kuchenbackfee, Küchenfee, Putz- und Gartenfee, Putz- und Bügelfee, Bürofee, Blumenfee, Frühstücksfee*. Позитивна конотація слова *Fee* покликана у наведених назвах компенсувати невисоку суспільну оцінку виконуваної роботи і таким чином досягти соціальної коректності формулювання. Таку ж функцію, очевидно, виконує і компонент «*Perle*», зареєстрований у корпусі 2 119 разів: *Putzperle, Hausperle, Haushaltsperle, Frühstückperle, Familienperle, Büroperle, Praxisperle, Perle für Haushalt, kinderliebe Perle* та ін. Також були виявлені випадки вжитку таких емотивних компонентів: «-teufel» – *Putzteufel* та навіть *Putzteufelchen* як чоловічий аналог до вакансії *Putzfee*; «*Vollblut*» – *Vollblutverkäufer, Vollblutvertriebler; nett – nette Bedienung, nette Kosmetikerin; leidenschaftlich – leidenschaftlicher Kuchenbäcker, lieb – kinderliebe Frau, liebevolle Hundebetreuung, liebe Omi* (як синонімічний варіант до *Kinderfrau*); *-talent: Verkaufstalente, Reinigungs- und Organisationstalent, Vertriebstalent; Hobby – Hobbykoch od. Köchin, Hobbygärtner/in, Hobby-Näherin, Hobbybäcker/-in* та ін.

Отже, досліджуваний матеріал свідчить, що евфемізація назв професій відбувається як **семантичним** шляхом – через трансформації у семантичному об'ємі слова, основним чином, генералізацію значення, так і з допомогою **зовнішньо-мовних засобів** як-то використання «трендових» англіцизмів та емоційно конотованих лексичних компонентів. Якщо перший спосіб спрямований на створення враження про **об'єктивну значимість** малопрестижних професій, то другий допомагає досягти стилістичного пом'якшення за рахунок високої **суб'єктивної оцінки** виконуваної роботи.

Підсумовуючи сказане, зазначимо, що проведене дослідження показало, що **політична коректність формулювання назв професій реалізується у двох напрямках – через гендерну коректність, притаманну абсолютній більшості назв вакансій, та через соціальну коректність, характерну основним чином для низькокваліфікованих видів зайнятості**. Для втілення обох видів коректності зафіксовано досить широкий спектр мовленнєвих засобів. Було встановлено, однак, що гендерна коректність значною мірою досягається формальними засобами з мінімальними затратами мовленнєвих зусиль, у той час як соціальна коректність найменувань непрестижних професій частіше вимагає змін семантично вагомих компонентів назв або назв загалом, і такі зміни виявляють тенденцію до парадигматичності. Подальших досліджень потребує порівняння способів та засобів реалізації згаданих форм політичної коректності професійних найменувань у різних галузях та сферах зайнятості, відкритим залишається і питання про прагматичний ефект описаних форм політкоректності формулювань.

Література:

1. Вильданова Г. А. Гендерный аспект эвфемизации (на материале английского языка): дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Вильданова Гузель Агзамовна; Бирская гос. соц.-пед. академия. – Бирск, 2008. – 194 с.
2. Кириллов А. Г. Эвфемия и политическая корректность как культурно-поведенческие и языковые категории (на материале английского языка) / А. Г. Кириллов, Я. С. Мязова // Высшее гуманитарное образование XXI века: проблемы и перспективы: Материалы IV международной научно-практической конференции. Т. 2. Филология и другие науки. – Самара : Изд-во ПГСГА, 2009. – С. 145–149.
3. Кузнецова Н. В. Перифраза как способ выражения политкорректности в профессиональной сфере французского языка / Н. В. Кузнецова // Ученые записки Комсом.-на-Амуре гос. техн. ун-та, № III – 2 (7), 2011. – С. 52–56.
4. Чжан Чань. Эвфемизация в русском и китайском языках: дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.20 / Чань Чжан; Волгог. гос. соц.-пед. ун-т. – Волгоград, 2013. – 208 с.
5. Шапина Л. Н. Эвфемизмы в социальных сферах деятельности: политкорректность и «деревянный язык» (на примере французского языка) [Электронный ресурс] / Л. Н. Шапина // Вестник Адыг. гос. ун-та. – (Серия 2: Филология и искусствоведение). – Вып. № 1 / 2008. – Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/evfemizmy-v-sotsialnyh-sferah-deyatelnosti-politkorrektnost-i-derevyannyy-yazyk-na-primere-frantsuzskogo-yazyka>
6. Шляхтина Е. В. Политкорректное наименование малопрестижных профессий (на материале английского и русского языков) // Фразеологизм и слово в национально-культурном дискурсе (лингвистический и лингво-методический аспект): Междунар. научно-практ. конф., посвящ. юбилею д.ф.н., проф. А.М. Мелерович. – Москва – Кострома, 2008. – С. 560–563.
7. Das Digitale Wörterbuch der deutschen Sprache des 20. Jh. [Электронный ресурс] / [Berlin–Brandenburgische Akademie der Wissenschaften]. – 1966–2012. – Режим доступа : <http://www.dwds.de/>

УДК 811.161.2:39

І. В. Ілійчук,

Національний Уханський університет, м. Ухань, Китай

КОНЦЕПЦІЯ «ТАБУ» В МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Стаття розглядає питання табу в китайській традиційній культурі, їх важливість при вивченні китайської мови і культури. В статті також проводиться коротка порівняльна характеристика українського, англійського і китайського табу, їх відмінність і спорідненість.

Ключові слова: табу, табу в китайській мові, міжкультурна комунікація, порівняльна характеристика, евфемізми, студенти, китайська мова.

КОНЦЕПЦИЯ «ТАБУ» В КРОС-КУЛЬТУРНОЙ КОМУНИКАЦИИ

В статье рассматриваются особенности китайской культуры и значимость китайского табу при изучении китайского языка и культуры. В статье также сделана краткая сравнительная характеристика между украинским, английским и китайским языками, их сходства и различия.